

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน

Digital leadership of school administrators in the district learning
encouragement center under Nan province office learning encouragement

พราราวี ปัญญาดี

Praorawee Panyadee

วัชระ จตุพร

Watchara Jatuporn

มหาวิทยาลัยพะเยา

University of Phayao

E-mail: Praoraweeb24@gmail.com

Received: 1 May 2024; Revised: 19 May 2024; Accepted: 23 December 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ รวมทั้งสิ้น 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์เทคโนโลยีดิจิทัล รองลงมา คือ ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงาน

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่านตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ภาพรวมแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research article were to study and compare digital leadership of school in the district learning encouragement center under Nan province office learning encouragement. The samples used in the research were 150 teachers. The questionnaires were conducted on a 5 point rating Likert scale. The statistics is used to analyze data were frequency distribution table, percentage, mean, standard deviation, t-test, f-test, and One-way ANOVA

The results of this study were

1. a study of the digital leadership of school administrators in the district learning encouragement center under Nan province office learning encouragement. The overall picture is at a high level. The side with the highest average is The aspect of having leadership and vision in digital technology, followed by the aspect of ethics in using digital technology, Supporting teaching and learning using digital technology and the side with the lowest average is In terms of supporting the use of digital technology in administration

2. Results of comparing the digital leadership of school administrators in the district learning encouragement center under Nan province office learning encouragement. According to the teacher's opinion classified by educational background and classified according to work experience Overall, the difference is statistically significant at 0.05.

Keywords: Leadership, Digital leadership, school administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการสร้างคน สร้างสังคมและสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้านวิทยาการของโลก ซึ่งมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ทุกชาติ ทุกภาษา รวมทั้งประเทศไทย ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่ต้องปรับให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ซึ่งใช้คำว่า “ยุคดิจิทัล” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปรับตัวให้เข้ากับโลกแห่งความรู้ที่ใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีได้ก้าวเข้ามามีบทบาทกับชีวิตประจำวันมากขึ้นในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเดินทาง การสื่อสาร การศึกษา ซึ่งเทคโนโลยีได้เข้ามาช่วยให้มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น (จิณฉวีตร ปะโคตัง, 2561)

ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริม การจัดการเรียนรู้และการจัดการในสถานศึกษา โดยจะต้องมีวิสัยทัศน์และเป็นผู้หน้าที่ส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ที่เกี่ยวข้องนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาบูรณาการเข้ากับการจัดการศึกษารวมไปถึงการทำงานภายในสถานศึกษาได้อย่าง เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพบริบทความต้องการของผู้เรียน ครู บุคลากร มีการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนมีความรู้

ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลรวมถึงรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลโดยคำนึงถึงหลักจริยธรรมในการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561)

จากการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลด้านการบริหารจัดการในสถานศึกษาน้อย บางท่านขาดทักษะความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการ เช่น Web Site ของสถานศึกษา Google Site กศน.ตำบล การใช้ Google Apps For Education ช่วยในการจัดการเรียนการสอน เช่น Line group, Line OA, Zoom Meeting Facebook Fanpage และยังมีปัญหาอุปสรรคในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา บางคนยังยึดติดกับพฤติกรรมการบริหารแบบเดิม ๆ ประกอบกับผู้บริหารบางคน ยังขาดความรู้ความสามารถในการบริหารงานแบบกระจายอำนาจ ด้านครู คือ ครูส่วนใหญ่ใช้การสอนแบบบรรยาย มีสื่อ ประกอบการสอนน้อย ขาดเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ควบคู่กับการเรียนการสอนแบบออนไซต์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศยังไม่เพียงพอ (รายงานผลการนิเทศ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ประจำปีงบประมาณ 2565,2566)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนองค์กร เพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ซึ่งภาวะผู้นำดิจิทัลจะทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างถูกต้องและรวดเร็ว สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการตัดสินใจและสามารถวางแผนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน เพื่อนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงานและพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน จำนวน 15 สถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 271 คน (สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้สูตรการคำนวณ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

รวมทั้งสิ้น 150 คน จากนั้นผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดประชากรในแต่ละสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) และแบบวัดโดยใช้มาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ค่า IOC เท่ากับ 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.871 แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการใช้งานดิจิทัลอย่างคล่องแคล่วและเป็นมืออาชีพ ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงาน ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา ออกหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้บริหารศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน จำนวน 15 สถานศึกษา เพื่อตอบแบบสอบถาม

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกให้ครูศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 162 ชุดและกำหนดขอรับคืนภายใน 30 วัน

3.4 ผู้วิจัยรับแบบสอบถามจากผู้บริหารศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน และผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามด้วยตนเองในแต่ละสถานศึกษา ได้คืนมาทั้งหมด 150 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.59

3.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ทำการเก็บข้อมูลไว้ตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาแล้วตัดไว้เฉพาะแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนทุกข้อคำถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ วิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน โดยการแจกแจงความถี่ ใช้สถิติบรรยาย คือ ร้อยละ(Percentage)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน โดยการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน ใช้การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการทดสอบ

ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าทีและการทดสอบค่าเอฟ ด้วยการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

ในการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน มีผลการวิจัย ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน

ความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน ในภาพรวม

ผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	(n = 150)		แปลผล	ลำดับที่
	(\bar{X})	(S.D.)		
1) ด้านการมีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์เทคโนโลยีดิจิทัล	4.43	0.41	มาก	1
2) ด้านการเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการใช้งานดิจิทัลอย่างคล่องแคล่วและเป็นมืออาชีพ	4.33	0.29	มาก	4
3) ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.37	0.41	มาก	3
4) ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงาน	4.31	0.33	มาก	5
5) ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.40	0.41	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.36	0.28	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านสามารถเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการมีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์เทคโนโลยีดิจิทัล รองลงมาคือ ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงาน

2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

(n = 150)

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	ปริญญาตรี (n = 129)		สูงกว่า ปริญญาตรี (n = 21)		t	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการมีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์เทคโนโลยีดิจิทัล	4.45	0.42	4.25	0.30	2.670*	.011
2. ด้านการเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการใช้งานดิจิทัลอย่างคล่องแคล่วและเป็นมืออาชีพ	4.35	0.29	4.22	0.29	1.953	.053
3. ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.40	0.42	4.17	0.28	3.199*	.003
4. ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงาน	4.33	0.35	4.16	0.14	3.958*	.000
5. ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.41	0.41	4.33	0.36	.895	.372
โดยรวม	4.39	0.28	4.22	0.19	3.327*	.002

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการใช้งานดิจิทัลอย่างคล่องแคล่วและเป็นมืออาชีพ และด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน (n=150)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
1 ด้านการมีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์เทคโนโลยีดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	10.005	3	3.44	31.253*	.000
	ภายในกลุ่ม	15.580	146	.11		
รวม		25.585	149			

ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
2 ด้านการเป็นผู้มีความรู้ ความ สามารถในการใช้งานดิจิทัลอย่าง คล่องแคล่วและเป็นมืออาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	1.085	3	.36	4.494*	.005
	ภายในกลุ่ม	11.752	146	.08		
รวม		12.837	149			
3 ด้านการสนับสนุนการเรียน การสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	3.672	3	1.22	8.370*	.000
	ภายในกลุ่ม	21.349	146	.15		
รวม		25.021	149			
4 ด้านการสนับสนุนการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	1.250	3	.42	4.067*	.008
	ภายในกลุ่ม	14.963	146	.10		
รวม		16.213	149			
5 ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	6.483	3	2.16	17.518*	.000
	ภายในกลุ่ม	18.011	146	.12		
รวม		24.494	149			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2.195	3	.73	11.367*	.000
	ภายในกลุ่ม	9.400	146			
รวม		11.595	149			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีด้านที่แตกต่างกันจำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการมีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการใช้งานดิจิทัลอย่างคล่องแคล่วและเป็นมืออาชีพ ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงาน และด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทดสอบรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน ส่วนใหญ่ พบว่า ผู้มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 1 – 5 ปี แตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 1 ปี ตั้งแต่ 6–10 ปี และตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน พบประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน ตามความคิดเห็นของครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน

ได้นำนโยบายของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่านมาปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจสามารถใช้และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในสถานศึกษา เกิดการเรียนรู้และสามารถนำมาใช้บริหารงานภายในสถานศึกษาได้จริง สอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการของครู ผู้เรียน ส่งเสริมครูและผู้เรียน ให้ความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อย่างมีความรอบรู้ และรู้เท่าทัน โดยคำนึงถึงหลักจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม เพื่อยกระดับขั้นตอนการดำเนินงานภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐธัญญา พรพทุมชัยกิจ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถอภิปรายภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง และอภิปรายผลรายด้านดังนี้

2. ผลการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน ด้านวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูรุ่นเก่าที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนมากปฏิบัติหน้าที่บนพื้นที่สูง มีความใกล้ชิดกับผู้บริหารสถานศึกษาน้อย มีข้อจำกัดด้านการใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เอื้ออำนวยต่อการติดต่อสารกับผู้บริหารสถานศึกษาและการศึกษาค้นคว้า ส่วนครูรุ่นใหม่ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีส่วนมากปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอมีความใกล้ชิดกับผู้บริหารสถานศึกษามากกว่า จึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริฉัตร พสุวรรณ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4 ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรทางการศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน ด้านประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่ปฏิบัติงานตั้งแต่ 1-5 ปี มีประสบการณ์จากการปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 1 ปี ตั้งแต่ 6-10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จึงมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลนาถ แยมวงค์ และชนมณี ศิลาณุกิจ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครกลุ่มกรุงเทพตะวันออก โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ ถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ด้านการมีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์เทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการพัฒนาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ถ่ายทอดวิสัยทัศน์ และส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

2) ด้านการเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการใช้งานดิจิทัลอย่างคล่องแคล่วและเป็นมืออาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างโอกาสใหม่ๆ สร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีและใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณธรรม นำเทคโนโลยีดิจิทัล เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ

3) ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อกระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ส่งเสริมการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล เข้าไปในหลักสูตรและในบริบทของการเรียนรู้ที่เพิ่มพูนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มากขึ้น ส่งเสริมให้จัดทำสื่อการเรียนรู้รูปแบบออนไลน์และมีบทเรียนและแอปพลิเคชันที่หลากหลาย

4) ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมดิจิทัล ในการบริหารงานวิชาการ บริหารบุคคล บริหารงบประมาณ และบริหารทั่วไป โดยเสริมทักษะดิจิทัลที่เหมาะสมกับบทบาทและลักษณะงานให้แก่ครูและบุคลากร เพื่อเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนผลลัพธ์ของสถานศึกษาทำให้การบริหารงานเป็นไปตามระบบส่งผลให้งานเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5) ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการวางแผนรับมือและมีการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการปกป้องความเป็นส่วนตัวของข้อมูลให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับอาชญากรรมไซเบอร์

6) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นให้ครูได้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมและพัฒนาครูในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ให้สามารถปรับตัวและเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูรุ่นเก่ากับครูรุ่นใหม่ สนับสนุนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้สร้างกระบวนการเรียนรู้และวิธีการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาปัจจัยในการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน

2) ควรศึกษาวิจัยแนวทางการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ จังหวัดน่าน

3) ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน

เอกสารอ้างอิง

กุลนาถ แยมวงค์ และชนมณี ศิลานุกิจ. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ, 10(1), 137-150.

จิณณวัตร ปะโคทัง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ. อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ณัฐธัญญา พรพทุมชัยกิจ. (2564). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร. สาขาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. 15 (2), 60-62.

ปาริฉัตร พรสุวรรณ. (2562). การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: พรินทวาทกรฟัก.

สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.